

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ВІД ЗАСНУВАННЯ ДО СЬОГОДЕННЯ”

4 – 5 жовтня 2018 р. в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відбулася всеукраїнська наукова конференція “Філологічний факультет Харківського університету: від заснування до сьогодення”, присвячена 70-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора кафедри історії української літератури, декана філологічного факультету Юрія Миколайовича Безхутрого. Співорганізаторами стали філологічний факультет університету й Літературний музей.

Тематика конференції викликала інтерес серед вітчизняної й зарубіжної наукової спільноти, що засвідчено участю у її роботі викладачів Бердянського державного педагогічного університету, Інституту журналістики, Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського національного авіаційного університету, Київського університету імені Б. Грінченка, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького, Інституту східноєвропейських студій Карлового університету (Прага, Чехія).

У роботі конференції активну участь взяли гуманітарії Харківщини, зокрема представники Гуманітарного університету “Народна українська академія”, Державної академії дизайну і мистецтв, Державної академії культури, Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського “Харківський авіаційний університет”, Національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Національного університету внутрішніх справ, Національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського. Зацікавленість запропонованою тематикою виявили науковці Центру українських студій імені Д. І. Багалія ХНУ імені В. Н. Каразіна, науково-бібліографічного відділу ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна, науково-дослідного відділу документознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів Національної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, Літературного музею. Загалом було понад 70 учасників.

Пленарне засідання відкрила завідувач кафедри історії української літератури проф. *О. Матушек*, яка окреслила основні етапи становлення філологічної науки в Харківському університеті з часу його заснування й до сьогодні, розповіла про науковий доробок ювіляра – проф. Ю. Безхутрого. Також було виголошено кілька доповідей широкої філологічної й культурологічної тематики: “О. Ветухов про наукову школу О. О. Потебні” (*О. Черемська*), “Український літературний критик 1920-х – початку 30-х років Іван П’ятківський: доля і недоля” (*І. Лосієвський*), “Репресовані вчені Харківського університету першої половини ХХ століття” (*С. Глибицька*), “Варіації на тему першого речення “Автобіографічної нотатки” Михайла Драгоманова” (*Л. Ушкалов*). *О. Матушек* також презентувала видання “Харківський університет і література. Антологія творів випускників, викладачів і студентів”, підготовленого викладачами філологічного, історичного факультетів університету, інших вищих навчальних закладів міста, науковими співробітниками Літературного музею до 215-ї річниці від дня заснування Харківського університету.

Під час конференції працювало 6 секцій. Зокрема тематика доповідей учасників першої секції “Кафедри філологічного факультету: історія створення, персоналії, напрями наукової діяльності” стосувалася відомих постатей учених ХІХ–ХХ ст.: А. Метлинського як харківського професора й поета-романтика охарактеризував *О. Борзенко*; соціологічну концепцію української літератури В. Коряка проаналізував *М. Сподарець*; про розвиток української романістики ХХ ст. в науковому дискурсі професора З. Голубевої розповіла *Н. Гноєва*; взаємозумовленість особистості декана й “обличчя” факультету на прикладі біографії професора Л. Авксентьева обґрунтував *А. Нелюба*; тема “Б. Ейхенбаум і Харків” крізь призму дискусій навколо формального методу на сторінках журналу “Червоний шлях” зацікавила докторантку з Чехії *Г. Бабак*; творчість випускника Харківського університету Г. Тютюнника розглянула *Л. Головка*.

Доповідачі другої секції “Література Х–ХVІІІ ст. як об’єкт філологічних досліджень” сфокусували увагу на герменевтичних студіях “Слова про Закон і Благодать” Іларіона (*Н. Левченко*), розмислах щодо барокових нарративних стратегій (*О. Матушек*), естетики праць З. Копистенського (*Ю. Ларін*), мовної картини світу на матеріалі “Словника української мови ХVІ–першої половини ХVІІ ст.” (*С. Бутко*). Проблеми канону літературних текстів у широкому часовому й національному діапазоні цікавили тих, хто працював у третій секції. Ішлося про Р. Гонорського (*Т. Шеховцова*), драматургію українських еміграційних письменників середини ХХ ст. (*С. Антонович*), сучасну українську літературу (*Т. Трофименко*), метаісторичний проект Чхартішвілі-Акуніна (*Л. Бабай*), пам’ять як нарратив у оповіданнях Р. Кіплінга та Дж. Байрона (*Є. Чернокова*), канон “роману про митців” у контексті англомовної постмодерністської літератури (*М. Пшенична*).

Сучасне прочитання драматургічного, театрального й кінодискурсу запропонували учасники четвертої секції. У фокусі їхніх доповідей була творчість Я. Мамонтова й Л. Курбаса (*Ю. Полякова*), М. Куліша (*І. Кременська*), М. Ердмана (*В. Борбунюк*); театрознавця Л. Лівшиця – випускника філологічного факультету Харківського університету (*Ю. Щукіна*), літературознавця й драматурга О. Чугуя (*І. Курилєнко*). Окремі аспекти: роль театру в підготовці фахівців гуманітарного профілю (*О. Чузуй, Т. Чузуй*); кінематографічні версії “Украденого щастя” І. Франка (*К. Проценко*), “Тіні забутих предків” М. Коцюбинського (*В. Пастернак*).

Здобутками в царині вивчення мем у аристики, публіцистики, журналістикознавства поділилися фахівці, які працювали в п’ятій секції.

Про спогади “Доброокий”, присвячені І. Світличному, розповіла *Т. Гажа*; про газетярську працю Ю. Шевельова – *К. Коротич*; про релігійну публіцистику Є. Сверстюка – *Г. Кушнір*; про публіцистичну критику Г. Газданова – *Н. Євстаф’єва*; здобутки проф. І. Михайлина в дослідженні історії української журналістики окреслив *М. Балаклицький*; *Г. Савчук* визначив теоретичні аспекти використання в царині літературознавства й медіаознавства категорії “інтермедіальність”.

Дві підсекції “Мова. Освіта. Наука” і “Текст. Слово. Фразеологізм” працювали в секції “Мовознавчі студії на філологічному факультеті (історія та сучасність)”. Ішлося про акустичне сприйняття в давньогрецькій мовній картині світу (*Є. Чекарева*); спостереження щодо східноукраїнських лірницько-кобзарських соціолектів (*Є. Редько*); перспективи й принципи укладання “Словника сільськогосподарських найменувань Центральної Слобожанщини (Харківщини)” (*Р. Сердега*); про перцептивно-логічну еволюцію синтаксичного узгодження однорідних членів в історії російської граматики (*С. Попов*); філософсько-естетичне прочитання шевченкових текстів (*М. Філон*); вивчення фразеологічного багатства публіцистики (*Р. Трифонов, Ю. Любавська*); епітетику календарно-обрядової поезії (*О. Чорна*); риторичні фігури в романі “Вершники” Ю. Яновського (*К. Угненко*).

5 жовтня докторантка Інституту східноєвропейських студій Карлового університету (Прага, Чехія) *Г. Бабак* прочитала лекцію “Деавтоматизація українського літературознавства в 1920-х роках: до проблеми рецепції російського формалізму”. Учасники конференції відвідали виставку “Книга на лаві підсудних”, розгорнуту в Літературному музеї.

Отримано 10 грудня 2018 р.

*Тетяна Матвеева
м. Харків*

